

Vidareutbilda fler socionomer i familjeterapi

Rädda, försiktiga chefer och omfattande metodhandböcker en dålig grund för en ny socialtjänstlag. Familjeterapin håller på att dö ut som en konsekvens av att den inte tydligt definieras av Socialstyrelsen som evidensbaserad, skriver Elisabeth Wettergren, socionom och familjeterapeut.

Vi lever i en tid där det är stort fokus på att följa råd och stöd som kommer uppifrån och där många inom socialtjänsten bärs av en stor rädsla för att göra fel. Myndigheten vill hellre känna sig trygg i att de gör det rätta ur ett ovanifrånperspektiv, inte i relation till de människor de försöker stödja och hjälpa.

Det låter förfärligt, men är en krass – och alltför sann – bild av en socialtjänst i kris.

Den utveckling jag sett komma är minst sagt problematisk. I sin ambition att vara till hjälp och förbättra stödet till våra medborgare har en parallellprocess lett till mindre kvalificerat och mer generaliserat stöd till våra familjer samt en urholkning av kompetensen. Detta leder till att behovet av kontroll ökar, vilket i sin tur leder till den lätta vägens lösning: Ett mera manualbaserat arbetssätt. De flesta manualbaserade behandlingsmetoder kräver att du följer manualen strikt vilket förhindrar utveckling och kreativitet. Det kostar pengar att gå utbildningen och kostnaden fortsätter med licenser och uppföljningsdagar. En förenklad och stereotyp socialtjänst har växt fram där man i mångt och mycket tappat bort människan och komplexiteten i det sociala arbetet. Mycket beroende på ett ledarskap som är fångade i sin rädsla för att göra fel.

Vilka konsekvenser får det?

Socialtjänstens största dilemma är och kommer alltid att vara hur vi ska kunna hjälpa de med den svåraste, djupaste och mest komplexa problematiken. De svåra kräver individualiserat stöd som är anpassat efter just dess unika situationen och människorna. De går inte att hjälpa med stöd av manualbaserade metoder. Möjligheten att bli bättre och bättre på den kategorin socialtjänstären går förlorad i den utveckling vi ser idag.

De stora flertalet familjer blir hjälpta av de insatser som vårt samhälle erbjuder redan idag. Vi är bra på generellt stöd slogs det fast i en utredning för ett antal år sedan. Det vi behöver utveckla är att bli bättre på den svårare gruppen. Att komma in tidigt och förebygga att allvarliga problem uppstår i familjer är absolut nödvändigt och riktigt, insatser på lägsta nivå.

Den stora frågan blir vad gör vi med de familjer där det inte räcker till?

Det svar jag har efter ett långt yrkesliv som socionom och familjeterapeut är, vidareutbilda fler socionomer i familjeterapi. Familjeterapin håller på att dö ut som en konsekvens av att den inte tydligt definieras på Socialstyrelsens lista över evidensbaserade metoder. Begreppet evidens och beprövad erfarenhet är för komplicerat att tolka för många chefer som ansvarar för socialtjänsten verksamheter.

Vad önskar jag med detta?

Jag vill bara göra politiker med möjlighet att påverka utvecklingen framåt, uppmärksamma på ett perspektiv som håller på att gå förlorat. Jag vet att alla försöker göra det bästa utifrån den kunskap och förståelse den har för tillfället.

Den utveckling jag kunnat se är att det viktiga anses vara att tillhandahålla manualbaserade insatser och för det krävs varken socionom- eller familjeterapeutisk utbildning. Det krävs ingen relation till de du ska hjälpa och ingen

förkunskap. Följ manualen bara och framför allt så blir du som behandlaren utbytbar också.

Är tanken att familjeterapeuter och socionomer ska få en allt mindre betydelse, och att relationen och det mänskliga mötet kommer att ha spelat ut sin roll?

Tappa inte bort den familjeterapeutiska kompetensen!

Elisabeth Wettergren, socionom och familjeterapeut